Palvelualojen ammattiliitto
Servicefacket

LAUSUNTO

4.6.2021

TALOUSVALIOKUNTA

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry (jatkossa PAM) ottaa talousvaliokunnan pyynnöstä kantaa hallituksen esitykseen, joka koskee yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamista liittyen kustannustuen neljänteen kierrokseen sekä suurten ja keskisuurten yritysten toimitilojen sulkemisesta johtuvaan korvaukseen.

PAM kannattaa esitystä ja pyrkimystä tuoda se nopeasti eduskunnan käsittelyyn haluten kuitenkin esittää seuraavat huomiot esityksen sisältöä ja jatkokäsittelyä koskien:

Kustannustuen perusteena olevista joustamattomista kuluista

Kustannustukilainsäädännössä ei ole ilmeisesti pyritty tyhjentävään listaukseen tuen perusteena olevista joustamattomista kuluista, vaan kulujen ja menetysten tukikelpoisuutta on tarkasteltu yrityskohtaisesti kustannustukea myönnettäessä. Lakiesityksessä olisi kuitenkin syytä selkeyttää joustamattomien kulujen tulkintaa esimerkiksi tilanteissa, joissa tavallisessa tilanteessa joustavien kulujen sopeuttamiseen ei ole tosiasiallista mahdollisuutta johtuen epidemiatilanteen aiheuttamasta yhtäkkisestä yritysten sääntely-ympäristön muutoksesta.

Esityksen mukaan kustannustuen määräytymisperusteista poistetaan myös sana ”menetykset”, jotta selkeytettäisiin tulkintaa esimerkiksi poistojen ja arvonalenemisten osalta. Esityksen perusteluissa (4.1) todetaan kuitenkin, että kustannustuen laskennassa käytettäisiin kolmannen vaiheen tavoin laajemmin määriteltyjä liiketoiminnan kuluja ja menetyksiä. Valtiokonttorin tulkintaohjeen mukaan joustamattomilla menetyksillä on tarkoitettu esimerkiksi lopullisiksi osoittautuneita yrityksen suorittamia ennakkomaksuja, joiden kohdalla tukikelpoisuus jää näin jatkossa epäselväksi.

Kiinteiden kustannusten tukiohjelmasta

PAM pitää erittäin myönteisenä, että kustannustukien toteutuksessa hyödynnetään vihdoin Euroopan komission hyväksymää kattamattomien kiinteiden kustannusten yrityskohtaista ylärajaa, joka on tammikuusta 2021 asti ollut 10 miljoonaa euroa. Kiinteiden kustannusten tukiohjelmassa asetettu yhden miljoonan euron suuruinen päätöskohtainen enimmäismäärä voi kuitenkin osoittautua suurempien toimijoiden kohdalla liian alhaiseksi varsinkin, kun tämän erillisen tukikiintiön käyttöönotto on kestänyt harmillisen pitkään. Samalla yrityksille asetettu 30 prosentin omavastuuosuus on kiinteiden kustannusten kohdalla mielivaltainen, sillä komissio ei ilmeisesti edellytä tällaista ja kyse on muutenkin rajatummasta kulujen osuudesta kuin 1,8 miljoonan euron yrityskohtaisen kiintiön perusteella maksettujen tukien kohdalla.

Ei ole myöskään tarkoituksenmukaista hyödyntää kiinteiden kustannusten tukikiintiötä vasta, kun korvattavien kustannusten osalta joustavampi 1,8 miljoonan euron yrityskohtainen kiintiö täyttyy.

Palvelualojen ammattiliitto
Servicefacket

LAUSUNTO

4.6.2021

Korvattavien kustannusten osalta rajatumpaa 10 miljoonan euron tukikiintiötä tulisi pikemminkin hyödyntää aina, kun se on mahdollista, sillä sen kautta ei voida korvata esimerkiksi yritysten työvoimakustannuksia. Säilyttämällä tilaa yritysten 1,8 miljoonan euron kiintiössä mahdollistettaisiin kesällä 2020 toteutetun uudelleentyöllistämisen tuen kaltaiset toimialojen nopeampaan elpymiseen suunnatut tuet komission sallimassa yritystukikehikossa, eikä koko mahdollista tukisummaa käytettäisi menneiden kustannusten korvaamiseen ilman positiivisia työllisyyteen vaikuttavia kannustinvaikutuksia.

Suurten ja keskisuurten yritysten toimitilojen sulkemisesta johtuvasta korvauksesta

On valitettavaa, jos suurten ja keskisuurten kohdalla sulkemiskorvauksessa ei kyetä huomioimaan palkkakuluja täysimääräisinä, kuten toimittiin pienten ja mikroyritysten sulkemiskorvauksen kohdalla. Palkkakulujen huomioiminen täysimääräisenä tukee erityisesti liikevaihtoonsa suhteutettuna merkittävinä työllistäjinä toimivien yritysten selviytymistä, ja palkkakulujen erityishuomiointi olisi entistä tärkeämpää, kun kyse on rajoitusten kohteena olevien toimialojen suurimmista työllistäjistä, jotka ovat pyrkineet pitämään henkilökuntaa töissä myös toimitilojen sulkemisen aikana.

Suurten ja keskisuurten yritysten sulkemiskorvaus joudutaan ilmeisesti kuitenkin toteuttamaan kokonaisuudessaan kattamattomien kiinteiden kustannusten 10 miljoonan euron suuruisesta kiintiöstä, joka ei mahdollista palkkakulujen huomioimista täysimääräisinä. Tämä osoittaa itsessään, että jo aiemmilla kustannustukikierroksilla olisi tullut pyrkiä hyödyntämään kiinteiden kustannusten erillistä kiintiötä sen sijaan, että kaikkia kustannuksia on pyritty kattamaan joustavamman 1,8 miljoonan euron kiintiön avulla.

Kriisitoimialojen työntekijöiden tukemisesta

PAM kannattaa kriisitoimialojen yrityksille suunnattuja kustannustukia, joilla mahdollistetaan toimialojen nopeampi palautuminen, kun rajoitustoimista voidaan luopua, mutta haluaa samalla esittää huolensa näiden toimialojen työntekijöiden taloudellisesta tilanteesta. Pelkästään yrityksille suunnattujen kustannustukien myötä kriisin todellisiksi maksajiksi ovat päätyneet esimerkiksi matkailu- ja ravintola- sekä tapahtuma-alan työntekijät, joille ei ole suunnattu mitään tukitoimia siitä huolimatta, että heidän elinkeinonsa ovat toistuvien rajoitusten kohteena.

Rajoitustoimien aiheuttamat menetykset työntekijöille ovat kohtuuttomia yritysten lomauttaessa valtaosan henkilöstöstään aina liiketoiminnan tai kokoontumisrajoitusten rajoitusten ajaksi. 15 työpäivän ajaksi lomautettu työntekijä saa tuona aikana ansiosidonnaisenkin työttömyysturvan kautta vain noin 40 prosenttia tavanomaisista tuloistaan, kun huomioidaan 5 päivän omavastuuaika työttömyysjakson alussa.

Palvelualojen ammattiliitto
Servicefacket

LAUSUNTO

4.6.2021

Koska koronavirusepidemian päättymisestä ilman tulevia rajoitustoimia ei vieläkään voida olla varmoja tulisi yhä säätää yritysten palkanmaksujärjestelmien kautta työntekijöille maksettavasta korvauksesta, jonka avulla voitaisiin välttää lomautuksia mahdollisten tulevien rajoitustoimien aikana, sekä tehdä väliaikaisia parannuksia ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan. Yhtä lailla tulisi valmistella kriisialojen työllisyyden palautumiseen suuntaava elvyttävä palkkatukiohjelma, joka mahdollistaisi kriisistä voimakkaimmin kärsineiden palkansaajien nopean uudelleentyöllistymisen.

Helsingissä 4.6.2021

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
Annika Rönni-Sällinen
puheenjohtaja

Lisätietoja:
Olli Toivanen, ekonomisti
puh. 045 204 3445
olli.toivanen@pam.fi